

Stoppelbewerking intensief met schijveneg

Stoppelbewerkingen worden in veel gevallen uitgevoerd met een cultivator. Maar er zijn meer mogelijkheden, zoals het gebruik van een stoppelploeg, een cultivator met schijven of een schijveneg. Deze laatste lijkt meer aan populariteit te winnen.

Het op een of andere manier onderwerken van een graanstoppel dient als basis voor bijvoorbeeld het uitrijden van dierlijke mest of het zaaien van een groenbemester. De mate van bewerken kun je zo intensief doen als je zelf wilt. Een cultivator bewerkt het land niet zo intensief als een stoppelploeg of schijveneg.

Uitvoeringen cultivator

Een cultivator heeft twee of meerdere rijen tanden die per rij om en om geplaatst zijn.

Dit moet ophoping van gewasresten voorkomen. Zou je alle tanden op één rij plaatsen, dan laat je een enorm gat na wanneer je de machine aan het einde van een werkgang uit de grond tilt. Met cultiveren maak je een soort kiembed, zodat achtergebleven graankorrels en onkruiden kunnen kiemen. Afhankelijk van de toestand van de bodem leg je de grond grof of fijn weg. Een nadeel van deze bewerking is dat de tanden maar plaatselijk door de grond gaan wanneer je met standaardbeitels werkt. Werk je met

brede vleugels op de beitels, dan wordt de bewerking een stuk intensiever en ondergaat de bodem een lichtende bewerking. De diepteregeling gebeurt op verschillende manieren. Op vastetandcultivatoren zijn meestal verstelbare dieptewielen aanwezig. Deze wielen volgen de bodem, ze doen prima hun werk, maar een meerwaarde hebben ze niet. Een kooi- of messenrol achter de cultivator is nuttiger. Tijdens het onderwerken van mest wordt de toplaag dan door elkaar gemengd zonder dat de cultivator op zwakke plekken verder in de grond gaat.

Hybride cultivator... om te mengen

De meest bekende cultivator van Lemken is misschien wel de Smaragd. Deze is duidelijk te herkennen aan de grote ganzenvoeten, de schijven en kooirol. De Smaragd snijdt de wortels van gewasresten en onkruiden helemaal af en de schijven mengen de toplaag vervolgens door elkaar. De schijven hebben naast een kerende ook een egaliserende werking. De rollen drukken alles aan en werken tevens als diepteregeling.

Woeler

Een woeler wordt dikwijls ingeschakeld om de meest vastgereden plaatsen in het perceel enigszins weer los te trekken. In de gangbare landbouw zijn dit meestal de spuitsporen. Maar ook kopeinden mag je niet vergeten. Naast het keren van de maaidorser en (grootpak)pers maakt ook de hele logistieke trein van graan- en stroafvoer gebruik van dit relatief kleine deel van een perceel. In een zomer zoals deze krijgt de grond veel te verduren. Op het tijdstip van schrijven zijn nog niet alle graangewassen en dorsbare peulvruchten van het land, om maar niet te spreken over het restproduct: stro. De kans dat de ondergrond vastgereden wordt is groot. Het is dus zaak om te wachten tot de ondergrond weer droog genoeg is, zodat je zonder verdere schade de ondergrond kunt lostrekken en dan het liefst tot net onder de ploegzool.

Net als bij de cultivator kun je de woeler voorzien van passend schoeisel. Je kunt gebruik maken van smalle beitels, maar ook van brede ganzenvoeten. De diepteregeling gebeurt met een rol of (in een enkel geval) met dieptewielen.

▲ Door een schijveneg te combineren met een woeler is in één werkgang de stoppel te bewerken en zijn vastgereden plekken diep los te trekken.

Woelen is bijna hetzelfde als cultiveren, alleen werk je dieper in de grond. Een werkdiepte tussen 25 en 30 cm is meer regel dan uitzondering.

Stoppelploeg

Ondanks dat een stoppelbewerking met een rondgaande ploeg al jaren uit de mode is, wordt het toch links en rechts weer een beetje meer toegepast. Jaren geleden was de stoppelploeg aan concurrentie onderhevig door de komst van de cultivator, die een stuk meer capaciteit heeft door de hogere werksnelheid en grotere werkbreedte. De stoppelploeg daarentegen werkt intensief, net als een gewone wentelploeg. Door de snijdende werking tot een diepte van 10 tot 15 cm worden onkruiden en stoppels afgesneden en bedolven onder een laagje grond. Als de grond zich goed laat bewerken, kun je hierin, na nog een grondbewerking, een groenbemester inzaaien.

Schijveneg

Een schijveneg wordt voornamelijk ingezet voor de stoppelbewerking van granen, korrelmaïs en graszaad. Het aanbod is groot met onder andere de merken Agrisem, Amazone, Dalbo, Evers, Goudland, Kongskilde, Kuhn,

Kverneland, Lemken, Quivogne, Rabe, SMS, Tulip en Zibo.

Sommige gebruikers combineren de schijveneg met een cultivator en een zaaimachine. Hierdoor kunnen ze in één werkgang een ondiepe en een diepe grondbewerking uitvoeren en tevens een groenbemester inzaaien terwijl zijn diensten heel goed ingezet kunnen worden bij het doorwerken van diezelfde groenbemester. De meest gangbare werkbreedte is 3 meter. Doordat er een hoge rijsnelheid gehanteerd moet worden om het beste effect te bereiken, ligt de capaciteit tussen 2 en 3 hectare per uur. Diverse akkerbouwers zetten de schijveneg ook in om een graszaadstoppel onder te rijden. Gebruikelijk wordt hiervoor een frees gebruikt, maar door de geringe capaciteit en een hoog brandstofverbruik wordt hier steeds meer van afgezien.

Schijven

De schijveneg in het algemeen is in de loop der jaren wel wat veranderd. De oudere modellen waren meestal uitgevoerd met gladde schijven. Momenteel worden gekartelde schijven het meest verkocht. Maar er zijn uiteraard ook combinaties mogelijk. Het varieert van fabrikant tot fabrikant hoe de

▲ De Lemken Smaragd 9 is 4 meter breed. Hij heeft negen tanden en de acht schijven zijn afzonderlijk opgehangen. Voor het 970 kg zware werktuig is minstens een 132 kW trekker nodig.

▲ Bij Goudland is de ophanging van de schijven aan een centrale as. De GSH34 heeft 34 schijven, een werkbreedte van 310 cm, een gewicht 610 kg en hij vraagt een trekker van 55 kW.

ophanging van de schijven is. Zo hangen Amazone, Evers en Lemken ze onafhankelijk op. Iedere schijf volgt dan de bodem. En als je er eentje moet vervangen, haal je hem ertussenuit.

Diepteregeling

De diepteregeling komt bij ieder merk praktisch op hetzelfde neer: een verstelbare rol die achterop gemonteerd is. Deze is overal een optie, behalve bij de Smaragd, waar hij standaard gemonteerd wordt. Je hebt bij Lemken de keus tussen twee verschillende types: een dubbele rol (buisenrol en vlakke staaftrol met een diameter van 40 cm) of een packerrol. Deze laatste kun je vooral inzetten op zware grond waarbij een open rol vol zou

lopen. Bij de Amazone heb je keuze tussen rubberen aandrukrollen. Deze zijn zowel smal als breed leverbaar. Ze drukken het (zaai)bed mooi aan en leggen het klaar zodat je er makkelijk in kunt zaaien.

Bij de SMS heb je de keuze uit een heel segment rollen. Mogelijkheden zijn een spiraalrol, een messen- en een buizenrol. De machine is van Tsjechische makelij en in dit land zijn ze verder wat *no-tillage* grondbewerking betreft. Met deze machines kun je, in combinatie met de gepaste rol, direct tarwe of koolzaad zaaien. Bovendien bewerkt de grond daar een stuk gemakkelijker dan de kleigrond in Nederland.

Onderhoud

De punten die het meest aan onderhoud onderhevig zijn, zijn de lagering van de schijven en andere draaiende delen. Amazone, Evers en een aantal machines van SMS hebben per schijf een apart lager dat je regelmatig moet smeren. Evers heeft daarom een centraal smeersysteem (optie) op de machine gebouwd dat met een vooraf ingesteld tijdsinterval alle schijven en overige draaiende delen smeert. Bij veel andere merken zijn de schijven gemonteerd op een centrale as met aan beide uiteinden een lager en tussen deze twee nog een paar. Deze kun je dus vlot met de hand smeren.

▲ De 3 meter brede Evers Skyros V300 schijveneg heeft 24 schijven die onafhankelijk zijn opgehangen. Dit werktuig vraagt een trekker van 52-85 kW.

▲ De semi-gedragen SMS DB400-P werkt 4 meter breed en heeft 32 schijven. Deze weegt 3.640 kg en vraagt een trekker tussen de 100 en 120 kW.